

תכנית לפיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס , בהמשך להחלטת ממשלה מס' 4090 מיום 9.8.05 ולהחלטת ממשלה מספר 4651 מיום 20.5.12 (להלן ביחד – תכניות לחיזוק ופיתוח ירושלים), ולאור החשיבות הלאומית, ההיסטורית והדתית של אגן העיר העתיקה בירושלים והמשמעות הערכית והלאומית שאתריה טומנים בחובם; רצון הממשלה לעודד פיתוח כלכלי בירושלים בכלל ובאגן העיר העתיקה בפרט ובהתאם לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל:

1. להנחות את שר ירושלים ומורשת להציג בפני הממשלה, ביום ירושלים התשע"ח, המהווה גם שנת השבעים לעצמאות מדינת ישראל, תכנית כוללת לפיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים, לשנים 2018-2024. התכנית תפעל לפיתוח המרחב הציבורי בעיר העתיקה ובצירים המובילים אליה, בין השאר, גיבוש ויישום פתרונות תנועה וחנייה באגן העיר העתיקה; פיתוח כלכלי ופיתוח עסקי; הגברת תחושת הביטחון; שיפור איכות החיים ופעולות נוספות לפיתוח אגן העיר העתיקה, לרווחת תושביה והמבקרים הרבים הפוקדים אותה.
2. משרד האוצר, יקצה סכום חד פעמי, בשנת 2017, להרחבת תקציב התכניות לחיזוק ופיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים, בסך של 50 מלש"ח.
3. תכניות מכוח התקציב האמור בסעיף 2 ייועדו למימון פעולות שוטפות ופרויקטים שביצועם החל בשנים קודמות, ובכלל זה: אבטחת הר הזיתים, קיום אירועי תרבות ותוכן במרחב אגן העיר העתיקה ופעולות נוספות. כמו כן, ישמש התקציב לתכנון וביצוע פרויקטים חדשים לחיזוק ופיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים.

יישום התקציב האמור ייעשה בהתאם לדיני המכרזים, ובכפוף לסעיפים 5-6 בהחלטה מספר 4651 האמורה.

דברי הסבר

רקע כללי

אגן העיר העתיקה בירושלים הינו החלק העתיק ביותר של העיר ירושלים, וכולל בתוכו אתרים רבים, הקדושים ליהדות, לנצרות ולאסלאם ומהווים אתרי עלייה לרגל להמוני מבקרים משלוש הדתות. האזור כולל בנוסף אתרים ארכיאולוגיים בעלי חשיבות רבה ואתרי תיירות משמעותיים – כל זאת בתוך מרחב ציבורי בו חיים אלפי תושבים דרך קבע.

אזור זה מושך אליו תיירים ומבקרים רבים מהארץ ומרחבי העולם כולו. ההערכה היא, שכשמונים אחוז מהתיירים המבקרים בארץ, פוקדים את האתרים המרכזיים באגן העיר העתיקה בירושלים. היות האזור מוקד משיכה לתיירים רבים, יחד עם העובדה שהמרחב התיירותי משתלב בתוך מרקם חיים קיים של תושבים, מחייב שיקום ושמירה על תשתיות פיזיות, מרחבים ציבוריים ואתרים בעלי חשיבות היסטורית, תרבותית וארכיאולוגית בעיר העתיקה וסביבתה, ברגישות הראויה ומתוך תפיסה לאומית, הבאה לידי ביטוי בהחלטות ממשלה.

אזור אגן העיר העתיקה מקבל התייחסות ממשלתית מיוחדת החל משנת 2005, בה אושרה בממשלה החלטה מס' 4090, מכוחה גובשה "תכנית אגן העיר העתיקה". החלטה זו, הורחבה בשנת 2012 בהחלטת ממשלה מס' 4651, שהאריכה את יישום תכנית אגן העיר העתיקה עד לשנת 2019.

התקציב הכולל של התכניות מכוח החלטות הממשלה האמורות לעיל, עמד על 768 מלש"ח, בין השנים 2005-2019 ושימש לשלושה תחומי פעילות עיקריים: שיפור תשתיות באגן העיר העתיקה לתייר ולתושב המקומי, בכלל זה פיתוח שטחים פתוחים סובבי אגן העיר העתיקה; פיתוח תרבות פנאי ותוכן בעיר העתיקה, על מנת למשוך אליה תיירים ומבקרים – במסגרת אירועים אלו פוקדים את העיר העתיקה מאות אלפי מבקרים בשנה; פעולות שוטפות תומכות פיתוח, בין השאר מימון אבטחת מבקרים בהר הזיתים, ביצוע פעולות תחזוקה וסיוע לעיריית ירושלים במימון ניקיון אגן העיר העתיקה – מתוך הבנה, כי מיליוני הביקורים בשנה באזור נעשים בעיקר על ידי מבקרים שאינם מתגוררים בעיר וכי עיריית ירושלים נדרשת לסיוע על מנת לשאת בנטל התחזוקה והניקיון באזור אגן העיר העתיקה לבדה.

בשל ביצוע מיטבי של ההחלטה ובשל התייקרויות במשק, תקציב התכנית מוצה ונדרש תקציב נוסף על מנת להמשיך בתחזוקה, תפעול, תכנון וביצוע של פרויקטים ישנים וחדשים לפיתוח האזור ולמשיכת מבקרים אליו. התקציב הנקוב בהחלטה זו נקבע לאחר עבודת מטה, שביצע משרד ירושלים ומורשת. כאמור לעיל, במסגרת יישום תכנית אגן העיר העתיקה נעשות גם פעולות שוטפות ופיתוח עסקי. בפעולות אלו חלו התייקרויות עם השנים – בעקבות הסכמי שכר שהעלו את התקציב לניקיון, תחזוקה ואבטחה בהר הזיתים; פעילות לפיתוח עסקי על מנת להגדיל את הפעילות הכלכלית באגן העיר העתיקה שבשלה יותר ויותר לביצוע; ביצוע פעולות תרבות ותיירות שוטפות לאורך השנה, על מנת לשמור על רצף של מבקרים. בנוסף, כאמור בגוף ההחלטה, מוקצה תקציב נוסף לסיום פרויקטים שהחל ביצועם, לביצוע פרויקטים חדשים ולתכנון "סל פרויקטים" לטובת תכנית החומש כאמור בסעיף 1 בגוף

ההחלטה.

יודגש, כי כל הפעולות האמורות לעיל, על היבטי התקציב והתוכן, הוצגו לוועדת ההיגוי של תכניות אגן העיר העתיקה, בראייה שנתית ורב שנתית. ועדת ההיגוי אישרה את התכניות הללו ואת ההסטות התקציביות שנדרשו בגינן, ככל שהיו כאלה. גם הפירוט של תוספת תקציב זו יובא לאישור בפני ועדת ההיגוי, המורכבת ממנכ"ל משרדי ירושלים ומורשת, תיירות, אוצר, עיריית ירושלים והרשות לפיתוח ירושלים.

עוד מוצע, כי בשל החשיבות הלאומית של אזור אגן העיר העתיקה ובשל התרומה המשמעותית של התכנית שגובשה מכוח החלטות ממשלה קודמות לעניין פיתוח אגן העיר העתיקה, להנחות את שר ירושלים ומורשת, לגבש תכנית כוללת, המשכית ומשלמה, לתכנית אגן העיר העתיקה ולהביאה לאישור הממשלה ביום ירושלים שיצוין בשנת 2018, כשנה לפני תום תוקפה של התכנית הקיימת, זאת על מנת לאפשר חפיפה בין התכניות ומניעת ריק של עשייה ממשלתית במרחב חשוב ומשמעותי זה.

נתונים כלכליים וההשפעה על משק המדינה

אין

תקציב

50 מלש"ח

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר התיירות - תומך

שר האוצר - תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטת ממשלה 4090 מיום 9.8.2005

החלטת ממשלה 4651 מיום 20.5.2012

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

סיווגים

סיווג ראשי : 01ביצועי ;

תחום פעולה עיקרי : 02חברה וכלכלה ; 05תשתיות וסביבה ;

מוגש על ידי שר ירושלים ומורשת

כ"ח באייר התשע"ז
24 במאי 2017

היועצת המשפטית

ירושלים, כ"ח אייר, התשע"ז

24 מאי, 2017

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השריםנושא הצעת ההחלטה:

פיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים.

תמצית ההצעה בהתייחס לחיבטיה המשפטיים:

בהתאם לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל ובהמשך להחלטת ממשלה מס' 4090 מיום 9.8.05 ולהחלטת ממשלה מס' 4651 מיום 20.5.12 (להלן – ההחלטה), שעניינן חיזוק ופיתוח העיר ירושלים, מוצע להנחות את שר ירושלים ומורשת להציג בפני הממשלה, ביום ירושלים התשע"ח תכנית כוללת לפיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים לחומש הבא; כן מוצע להגדיל את תקציב התכניות לחיזוק ופיתוח אגן העיר העתיקה בירושלים, בסך של 50 מלש"ח לשנת 2017.

בנוסף, על פי ההצעה יישום תקציב התוכניות ייעשה בהתאם לכלל ההוראות והמנגנונים שנקבעו בהחלטה לרבות לעניין ועדת ההיגוי, על סמכויותיה, ולעניין הכללים בנושא סיוע לגורמים חוץ ממשלתיים כאמור בסעיפים 5 ו-6 בהחלטה.

יישום הצעת ההחלטה ייעשה בליווי ייעוץ משפטי כמקובל.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

ההצעה להחלטה אינה מעוררת קשיים משפטיים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שתהצעה נוגעת להם:

טיוטת הצעת ההחלטה הופצה ליועצים המשפטיים של המשרדים הרלוונטיים.

הלשכות המשפטיות של משרד התיירות ומשרד האוצר אישרו כי אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר תעמוד בראשו מגיש את ההצעה:

בשים לב לאמור לעיל אין מניעה משפטית לאישור הצעת ההחלטה.

שרן שושנה
שירן שושנה, עו"ד

היועצת המשפטית של משרד ירושלים ומורשת (בפועל)

מזכירות הממשלה

החלטה מספר 4651 של הממשלה מיום 20.05.2012.

פיתוח העיר ירושלים

4651.

מ ח ל י ט י ס, בהמשך להחלטת הממשלה מס' 4090 מיום 9.8.2005 (להלן: "החלטה 4090") ובהתאם לסעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל ולמדיניות הממשלה לחזק ולפתח את המרחב הציבורי-תיירותי בירושלים, בנוסף למגוון התכניות שמפעילה הממשלה בירושלים מתקציבים ממשלתיים:

1. לאשר תכנית המשך לתכנית, שאושרה בהחלטה 4090 במטרה להמשיך ולפתח את המרחב הציבורי-תיירותי בירושלים, שתבוצע בין השנים 2013-2019 (להלן: "התכנית").

2. התכנית תפעל לפיתוח המרחב הציבורי-תיירותי בירושלים, בכלל זה, גיבוש ויישום פתרונות תנועה וחנייה באזורי תיירות מרכזיים; משיכת קהל מכלל גווי האוכלוסייה למרחב הציבורי ולאתרי התיירות בירושלים; המשך שיקום בית העלמין היהודי העתיק בהר הזיתים והגברת הפיקוח בסביבותיו ופעולות נוספות לשיפור תשתיות חיוניות בעיר העתיקה, לרווחת כלל תושביה והמבקרים הרבים הפוקדים אותה.

3. סך תקציב התכנית בין השנים 2013-2019 יעמוד על 350 מיליון ש"ח, בהרשאה להתחייב בין השנים 2013-2019. פריסת המזומן ליישום התכנית תיקבע בין משרד ראש הממשלה לבין משרד האוצר במסגרת דיוני תקציב 2013. תכנית עבודה תאושר על ידי ועדת ההיגוי, כהגדרתה בסעיף 5 להחלטה זו.

4. התכנית תבוצע על ידי הרשות לפיתוח ירושלים, בהתאם לאמור בהחלטה זו ובכפוף לכל דין.

5. להקים ועדת היגוי בראשות מנכ"ל משרד ראש הממשלה ובהשתתפות

מזכירות הממשלה

הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל משרד התיירות, מנכ"ל עיריית ירושלים ומנכ"ל הרשות לפיתוח ירושלים, או נציגיהם (להלן: "ועדת ההיגוי").

א. ועדת ההיגוי תאשר, בכפוף לחוק התקציב, את התקציב השנתי של התכנית ואת תכנית העבודה השנתית, שתכלול בין היתר, תקציב, לוחות זמנים ויעדי הצלחה.

ב. ועדת ההיגוי רשאית לשנות את מרכיבי התכנית, להחליט על תוספות לתכנית או על גריעת פרויקטים ממנה, להסיט תקציבים בין רכיבי התכנית, להסיט תקציבים משנה לשנה ולאשר פרויקטים חדשים שייכללו בתכנית בכפוף למסגרת התקציב הרב שנתית ובהתחשב בעמידה באבני הדרך לתכנית וביעדים שהוצבו לה. יובהר, כי הסטות תקציב בין סעיפי התכנית, תקצוב ואישור פרויקטים חדשים ופריסה תזרימית רב שנתית, מותנות באישור משרד ראש הממשלה ואגף התקציבים במשרד האוצר.

ג. ועדת ההיגוי רשאית להסמיך ועדות משנה.

ד. ועדת ההיגוי רשאית להתנות ביצועם של פרויקטים במסגרת התכנית, במימון נוסף (מאצינג) מצד גורמים נוספים. כמו כן, רשאית הוועדה להתנות אישור פרויקטים הדורשים תחזוקה עתידית שוטפת בקבלת התחייבות מעיריית ירושלים או מגורם אחר למימון וביצוע התחזוקה השוטפת, וזאת כתנאי לאישורם.

ה. הרשות לפיתוח ירושלים תדווח לוועדת ההיגוי באופן שוטף על התקדמות ביצוע התכנית.

6. מבלי לגרוע מהוראות כל דין, מרכיבי התכנית הכוללים הטבות לגורמים חוץ ממשלתיים, ובכלל זה ליחידים, לחברות או למוסדות ציבור, אם וככל שיהיו, יינתנו על פי קריטריונים ענייניים, סבירים, שוויוניים ופומביים, שייקבעו לכל הטבה כאמור, באישור ועדת ההיגוי והלשכה המשפטית של משרד ראש הממשלה.